

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 28.04.2023

Vår ref.: 202301975-9 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 23/601-1

Høringssvar fra NVE - fremtidig elmarkedsdesign

Vi viser til OEDs høring 17.03.23 av EU-kommisjonens forslag til endringer i elektrisitetsforordningen, ACER-forordningen, fornybardirektivet, elmarkedsdirektivet og REMIT-forordningen.

Mange av forslagene til endringer i de aktuelle regelverkene er i stor grad de samme som vi tidligere har vurdert og gitt innspill på. Vi viser til disse.

Generelt forsøker endringene i rettsaktene både å gi økonomisk forutsigbarhet hos kraftprodusenter og forbrukere, samtidig som det skal legge til rette for prisfleksibilitet og etterspørselsrespons. På mange måter er dette et dilemma mellom to ulike mål som til en viss grad er vanskelig å forene. Man bør være varsomme med å innføre for mange målrettede tiltak som hver for seg kan begrunnes rasjonelt, men som i sum kan svekke markedenes evne til å oppnå balanse mellom produksjon og forbruk.

I tillegg er det noen ytterligere momenter vi ønsker å understreke.

Virkninger for det norske kraftsystemet og forsyningssikkerhet

Viktig å ikke svekke prissignaler

Kraftmarkedet er et av de viktigste virkemidlene for å unngå knapphet på effekt og energi, og i ytterste konsekvens kraftrasjonering. For at markedet skal fungere, må prissignalene være robuste. Å skjerme forbrukere for høye kraftpriser er rasjonelt ut fra et samfunnsperspektiv. Samtidig bidrar det til å motvirke forbrukernes insentiv til å flytte forbruket fra høyprisperioder der det er knapphet på kraft til lavprisperioder med større tilgang på kraft. Det å sette tak for hvor stor andel av forbruket landene kan gi støtte til, er derfor oppfattet som positivt av NVE.

Viktig å ikke trekke volum vekk fra kraftmarkedet

Av samme grunn mener NVE at det er viktig at mekanismene EU-kommisjonen foreslår, ikke trekker volum vekk fra markedet. Lavere handelsvolum og dårligere likviditet i markedene kan bidra til at prissignalet svekkes. Forslag om for eksempel bilaterale kraftkjøpsavtaler og fastprisavtaler er eksempler på mekanismer som kan trekke volum vekk fra markedet. Kombinert med andre mekanismer som bidrar til å trekke volum vekk fra det etablerte markedet, kan prissignalet og prissikringsmekanismen for framtidspris svekkes. Dette kan blant annet påvirke troverdigheten til markedet, vannverdiens relevans og øke volatiliteten i markedene. Det er også relevant å vurdere om de ulike mekanismene kan føre til økt antall timer med nullpriser eller negative priser og vurdere hvilke konsekvenser dette vil ha for markedsmekanismen. Differansekontrakter (Contracts for difference) uten gulv er et eksempel på en mekanisme som kan bidra til nullpriser eller negative priser.

Insentiver for utslippsreduksjon – støtteordninger og fleksibilitetsløsninger

Uheldig hvis det etableres støtteordninger som ikke inkluderer vannkraft med magasinkapasitet

Kommisjonen opprettholder forslaget om direkte prisstøtte til investeringer i ny produksjon eller oppgraderinger/levetidsforlengelse av eksisterende produksjonsanlegg som ikke gir direkte utslipp av klimagasser (artikkel 19b). Dette gjelder for vindenergi, solenergi, geotermisk energi, kjernekraft og vannkraft uten magasin. Prisstøtten skal gis som tosidige differansekontrakter.

Som beskrevet i vårt innspill i februar, har vi forståelse for at vannkraft med reguleringsevne ikke omfattes av denne type støtterejimer. Vannkraft med reguleringsevne prises etter alternativkostnad i døgnet markedet, såkalte vannverdiregninger, slik at vann holdes igjen til situasjoner med knapphet og høye priser. Dette er en svært viktig mekanisme for å sikre forsyningssikkerheten i det norske kraftsystemet. Tosidige differansekontrakter vil fjerne incentivet til å disponere vann basert på pris i døgnet markedet, og er derfor lite egnet for investeringer i ny vannkraft med reguleringsevne.

Forslaget inneholder imidlertid også en bestemmelse om støttesystemer for fleksibilitet (artikkel 19e). Her gis medlemsstater adgang til å benytte støttesystemer i form av betaling for tilgjengelig kapasitet av fleksibilitetsressurser som ikke gir direkte utslipp av klimagasser, gitt at visse vilkår er oppfylt. Dette gjelder både forbrukerfleksibilitet og lagring. Det er ikke presisert om lagring her også omfatter lagring av vann i vannkraftmagasiner. Ordningen gjelder både for land som har innført fleksibilitetsmekanismer og land som ikke benytter dette.

NVE tar ikke stilling til om det foreslåtte støttesystemet er innrettet optimalt. Vi vil allikevel presisere at det er uheldig hvis vannkraft med magasinkapasitet verken er inkludert i støtteordninger som omfatter alle andre kategorier ny fornybar kraftproduksjon eller i

støtteordninger som gjelder lagring. Vannkraft med magasinkapasitet er den viktigste fleksibilitetsressursen for balansering av det norske kraftsystemet og også svært viktig i nordisk sammenheng. Gitt en fremtid med større andel væravhengig kraftproduksjon blir tilgang til fleksibilitet viktigere for å balansere kraftsystemet til enhver tid. Ulike fleksibilitetsressurser bør likebehandles i regelverket, slik at de mest effektive løsningene tas i bruk.

Forbrukerfleksibilitet

Teknologi for forbrukerfleksibilitet kan bidra til mindre behov for økt kraftproduksjon og nettutbygging

Norge har tradisjonelt kunnet levere fleksibilitet på produksjonssiden fra vannkraft. Ved å ta i bruk teknologi for økt forbrukerfleksibilitet og mulighet til å aggregere forbrukerfleksibilitet, kan man utsette eller dempe behovet for ny kraftutbygging og bygging av ny nettinfrastruktur.

For forbrukeren er det viktig å kunne delta med fleksibilitet for egen kostnadsreduksjon i forhold til dynamisk prising og pristopper. Videre er forbrukerfleksibilitet viktig for å bidra til spenningskvalitet i distribusjonsnettet. Dette vil på sikt kunne medføre utsatt eller redusert nettoppgradering, som igjen vil bety lavere nettleie. I tillegg er forbrukerfleksibilitet viktig for å bidra til frekvensregulering for kraftsystemet. Dette vil på sikt bidra til mindre behov for transmisjonsnett- og kraftutbygging for å dekke et økende effektbehov, mer enn et energibehov.

Annet EU-regelverk bør ikke gå på bekostning av forbrukerfleksibilitet

Forslaget introduserer flere nye bestemmelser om forbrukerfleksibilitet. For å aktivere forbrukerfleksibilitet for å ta ned toppbelastning («peak shaving product») er det viktig at regulatoriske krav i andre EU-regelverk ikke fjerner de lettest tilgjengelige kapasitetene for kobling mellom kraft og varme. Dette er nå tilfellet for omsetningsforbudet av større helelektriske varmtvannsberedere.

Varmepumpeberedere som kan «lade» akkumulatorer er også egnet som «peak shaving product». De har imidlertid ikke egenskapene som skal til for rask og hyppig aktivering som kan bidra til å opprettholde spenningskvalitet i distribusjonsnettet eller frekvenskvaliteten i kraftsystemet på regional eller på nasjonal basis.

Bruk av primærenergifaktorer i effektivitetsberegning både på produktnivå (økodesign) og i bygningsenergidirektivet kan medføre at man velger bort tekniske anlegg med viktige fysiske egenskaper som gjør rask aggregert forbruksfleksibilitet mulig.

Med hilsen

Kjetil Lund
vassdrags- og energidirektør

Christine Elisabeth Kiste
direktør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Olje- og energidepartementet